

7 forfattere

7 tekster

2020

7 — 7

Tora Sanden Døskeland

Rebecca Wexelsen

Jørn H. Sværen

Linda Therese Utstøl

Sofus Greni

Eling Kittelsen

Therese Tungen

SVIK
UNNFALLEN
EKSTASE
SINNE
GLEDE
LIDELSE
FORSONING

PÅSKE+
PASJON

64 opplevelsesdager

29.3 — 31.5.20

Fra inngangen til den stille uke til

1. pinsedag. Pasjon er lidelse og lidenskap.
Lidelse i møte med verdens dødskrefter.
Lidenskap i møte med livets muligheter.
Påske er fortellinger som former vår kultur
og driver mennesket til frihet.

Påske + Pasjon – i regi av

KULT – Senter for kunst, kultur og kirke,
Oslo Bispedømmeråd, Kirkelig Fellesråd i
Oslo og Domkirkeakademiet. I samarbeid
med bispedømmene Borg og Tunsberg.

Les mer på

www.paskeogpasjon.no

7–7 ble i 2020 gjennomført for
niende året på rad.

I de foregående åtte år fikk syv
forfattere i oppdrag å skrive
skjønnlitterært baserte tekster,
lyrikk eller prosa, etter å ha
opplevd musikk, scenekunst,
visuell kunst, film, litteratur,
arkitektur eller messen.

Grunnet koronapandemien
måtte konseptet endres i 2020.
Det var ikke mulig å oppleve
kunstproduksjoner.

I stedet ble syv forfattere invitert
til å skrive skjønnlitterært baserte
tekster om *stedet* Oslo og
situasjonen som oppstår når en
pandemi kommer til byen.

Konseptet lot Oslo anno 1349 møte
Oslo 2020.

I 1349 hadde Oslo 3000
innbyggere. Under Svartedauden
døde anslagsvis to tredjedeler av
dem.

Forberedelser for forfatterne:

1.

I forkant av skriveprosessen ble det
gjennomført 1 til 1 befaringer i Gamle Oslo til
ruinene etter Mariakirken, Clemenskirken og
Hallvardskatedralen.

Mariakirken ble reist på 1000-tallet som en
liten trekirke. Den ble senere utvidet og var,
da den ble revet i 1542, en av landets største
kirker. Erkepresten ved denne kirken var
kongens kansler fra 1314.

Clemenskirken fra rundt 1100 var en steinkirke
med hjørnetårn og et særegent toskipet
grunnplan. Under kirken har man funnet
rester av en av landets eldste kirkegårder
datert radiologisk til 980 - 1030.

Med Hallvardskirken når norsk kirkebygging
europeisk standard ved at domkirken
fikk langskip, sideskip og tverrskip. I
Hallvardskatedralen ble det i 1349 innviet et
alter til St. Sebastian, som er skytshelgenen
mot pest.

(kilder: Wikipedia og Karl Gervin (1997): *Oslo
Domkirke: Mennesker og miljøer gjennom 900
år*. Oslo, Aschehoug forlag)

2.

I forkant av skriveprosessen leste forfatterne
Markusevangeliet.

Vennlig hilsen

Knut Erik Tveit

Prosjektleder/kurator for Påske og pasjon

Støttet av:

Norsk Kulturråd og Kulturretaten i Oslo kommune

Design: Rayon

1 — 7

Tora Sanden Døskeland

—

Byen, byss

Flere valgte å henge seg opp. Spenne seg ut mellom stolper og stammer.

De ville bysses av byen, ha utsikt til stabil betong.

Puppene hadde feilberegnet temperatur og avstand, oppspent overalt

i fargesterkt silkestoff, sikkert slitesterkt.

Hun fortalte om de oppspente puppene, fortalte at de bød henne i mot. Hun fortalte om en kvalme som oppstod hvis hun fulgte den vuggende bevegelsen med blikket.

Uker med lite vær. Hun hadde utsikt fra vinduet hvis vinkelen var riktig.

*

Uker med pengeproblemer fikk henne til å ville skrive om penger. følelser fantes også disse ukene, så banale at de ikke burde dveles ved. Få dem overstått, heller ikke hun var renere, også hun hadde et lenge utsatt innkjøp i et varesenter. En honningfarget steintøyskrukke, et redskap i hardplast.

Hun fortalte hverdagslig og engasjert om krukken, på en slik måte at andre fikk lyst til å gå til innkjøp av en lignende krukke. Det er så enkelt å begjære vakre enkle gjenstander. Hun satt den i vindusposten.

Fargen i krukken forandret seg etter solens gang. Vekten var betydelig, og bar vitne om at hun skulle bli boende med utsikt over denne delen av byen.

*

Hun klarte ikke å avgjøre om hun ønsket å bli rørt ved, eller ønsket å røre ved andre. Enn så lenge visste hun ikke hvor hun skulle gjøre av hendene.

Hun fikk plass til to betongtårn mellom pekefinger og tommel når hun holdt dem opp i luften. Fikk lyst til å kjøpe tørre vaffelkjets i butikken for å teste om de smakte det samme som de alltid hadde smakt.

Ødelegg sa hun, og bygningene ble ruiner mellom fingrene. Kjeksen ble smuler. Det frydet henne i noen skarve minutter før hun angret seg. Hun sa *bygg opp*, men så lett er det ikke å få en by til å lye.

*

Hun fant ingen feste for blikket. Gikk ut og ble liggende i beige plen
en liten iskald vind fant veien under genseren,
oppfordret til et tykkere fettlag. Alle kropper som ble angrepet innenfra måtte tømmes,
alle bygninger som ble angrepet innenfra måtte tømmes, tenkte hun, trærne får stå i fred.

Magnoliaens hvite lommetørklær er midlertidige, heldigvis.
Allerede i morgen kommer en som er betalt for å fjerne blader, til å fjerne kronblader

*

Verden fikk knopper som gikk henne hus forbi. De røde dagene samler seg opp om
våren.

I flere uker skrev hun på maskiner som hadde sammenheng med andre maskiner

Alle mareritt fra perioden handlet om å nå feil mottaker, være feil avsender.

Folk tok kontakt med henne for å forhøre seg om den honningfargede krukken, de ville
vite hvordan også de kunne eie en slik krukke.

Hun fortalte senere at hun ble utslitt av motlyset fra leilighetens vinduer og maskinens
vinduer. Av spørsmålene om krukken, av å tenke *ødelegg*.

Hun er et rolig vesen, likevel skrev hun urovekkende notater. Hun etterlyste skrikende
mennesker og ansiktsuttrykkene som oppstår i ansiktet til mennesker som skriker.

Byen har to valg ovenfor sine innbyggere, å bysse dem eller å skrike til dem skrev hun.

Innbyggerne har også to valg, skrev hun, ødelegge eller lydig sette seg på en benk.
Flere hang fortsatt mellom stammer og stolper

2 — 7

Rebecca Wexelsen

—

Når nattmannen kommer

Jeg våkner tidlig av tordenværet
våkner og reiser meg
drar fingrene gjennom håret
surrer det sammen til en knute
drar fingrene over den stive nakken
som bærer hodet
som bærer
et vev av regnvann under hjernebarken

når nattmannen henter meg
skal jeg ha nyvaskede føtter

Jeg reiser meg og drar fingrene gjennom håret
setter håret i en knute i nakken
drar føttene over gulvet
gjennom soverommet
ut i stuen
verandadøren er et vindu
mot sjøen

Våkner
reiser meg
og drar føttene over gulvet
gjennom rommet
ser solen som en blek lyskaster bak regntåken
regnet som fosser ned
tordenskrall

Jeg ser himmelen dele seg
det vil komme en ny tid
og likevel ikke

jeg har lengtet etter dette
en katastrofe å komme til hektene i

Min kropp er ikke et tempel
den er et skip jeg skal forlate
jeg skal glemme at gatene fantes
at løvtrær og svarttross og lørdagssol fantes

Hver dag teller jeg avstanden
i centimeter
meter
kilometer
Kan noen fortsatt se meg herfra?

Jeg blåser en flaske rundt mitt skip
tvinger føttene
gjennom rommet
det prikker i nakken
hårknuten er for stram

Jeg blåser en flaske rundt mitt skip
og sjøen flyter gjennom meg

Byen er et legeme med avrevne lemmer
en lunge ved havet
en arm i hver retning
utstrakt mot øst- og vestskogen

Og hjertet
Hvor er hjertet?

Blodet renner seigt i årene
jeg skal legge denne kroppen bak meg

der det var melk og fett er det ingenting igjen
jeg kjenner det tydelig
hvordan tarmene sveller
lungene skrumper inn
det seige blodet koagulerer

Og hjertet?

Når det kakker på ruten skal jeg løsne haspene

jeg skal ha nyvaskede føtter
håret bundet til en knute

under føttene ser jeg gulvet dele seg
byen blåser gjennom meg

Når nattmannen kommer er det med nerver av støv
når han henter meg skal kofferten stå klar

med alt jeg ikke lenger trenger

3 — 7

ingen kors

ingen krone

Jørn H. Sværen

—

4 — 7

Linda Therese Utstøl

—

Heisekranium

Send meg postkort med lysesjete lik på
send meg økser for skjemme til å finne mening i fremgang
hodet mitt begynner å rulle
de heiser det høyt over folkemengden
jeg ser på dem fra en stake
som et lys gjennomborer
kropper bestående av ufrivillige rykninger
leter etter bærebjelkene

Han kaller meg støv
«fred være med deg»
klapser meg på kinnet
noen timer senere
ligger jeg i corpse pose
synker som en sten
har på liksminke, dundrende trommer og brøl
med et kors tegnet i panna

jeg tør ikke søke opp hvor mye en hodeskalle koster
vil gjerne ha en til skrivebordet
den ville sett flott ut
sammen med mørkt tre og grønne planter
oppå gamle bøker fra et antikvariat
vi ville sett hverandre inn i øyehulene
jeg kunne vist den mine tenner
og at et hardt hjerte kan omformes

menneskene ser ut som trær
forgreiner seg
dypper tærne i vannet
sitter forsteinet i solveggen
øyer som ikke ser
ører som ikke hører
ruiner vi ikke restaurerer
gjør at hjertet av byen forflyttes

først byttet de vievann med håndspit
husk og vask hendene
vi banket oss på brystet (som vanlig)
så tok vi oss til hjertet
søkte bare blikkontakt ikke hud
når vi sa «kristi fred»
en alvorslek
nå kan vi ikke gå dit lengre

men mennesket lever ikke av abstraksjon alene
ikke i en verden av motsetningspar
vi vil ha brød, ord, glassmaleri, vin, musikk
en liturgi å leve oss inn i
et skript å spille ut, et ansikt
la meg finne meg selv i bevegelsene
som når jeg finner deg i samtaler om været
kneler, korsner oss, lar hendene gripe etter hverandre

uten St. Sebastian, St. Roch
The Rock, Peter
uten vegger, tak og lysglober
mennesket i ensomhet imploderer uten indre reisverk
med, blir det forstørret
fullstendig utfoldet i unikhet
for det finnes to måter å leve på
frykte døden eller frykte Gud

vi kan sosial kontroll, konformitet
kontrollere komfort, kuraterte profiler
vi kan det å forpeste oss selv
koke kloder
det glamorøse finner vi i likegyldighet og overdådighet
det er lettere å gjøre noe med en pest som ikke er selvforskyldt
for den som vil berge sitt liv, skal miste det
hver gang jeg ser Ham ber jeg om helbredelse

så sier jeg: Se!
skal vedde på at du ikke greier elske dette!
flasher usminka menneskehet
i frykt for det ubetingede
likevel en grådighet
gi meg Plutos sterke never
la meg gripe Berninis myke marmorhud
møt meg i min lengsel

si bare et ord
gi meg en liten flik av kappen din
bare et lite frø
et beger blod
jeg vil kaste hodet bakover i nytelse
fremover i tilbedelse
jeg vil ha deg nå
min Elskede

Leonardo demonstrerte at vi er umulige
tegnet oss som firkantet sirkel
sprikende så hulrom ble synlige
armhulen, tålmodigheten
vakker, varig, virkningsfull
vitruvisk geometri
vi er vigslet jord
vin og vann helles ut i oss

jeg lager avtrykk på menneskene
svære sår
«vær ikke redd»
det er slik et skremmende budskap blir introdusert
jeg spiller det ut på flanellografen
ser etter snille øyne
fingrene Dine spiller skyggespill på huden min
de blir gjennomborende piler

jeg legger meg på magen i Middelalderparken
armene ut, beina sammen
ujevnt steingulv kaldt mot pannen
himmelen glødene over barcode, over heisekranene
jeg venter til jeg hører det buldre
til Mariakirken reiser seg i kjærlig trass
en stein oppå en annen
poco a poco

Sofus Greni

—
I retrospekt

Slik farfar forteller det ga de fullverdige vernedraktene først og fremst inntrykk av at landet stod overfor en utenomjordisk invasjon.

Oslo var annerledes på den tiden. Arkitekturen var et sammensurium av private eiendomsspekulanterens glødene visjoner og byråkratenes praktiske hensyn. Jeg har ikke arvet farfars fortellerevne, og husker ikke presist hvordan han ordla seg, kun at når han beskrev hvordan stillaser, trykkluftdrevet bor og asfaltstøv flyttet seg rundt i byen, satt jeg igjen med et inntrykk av Oslo som et skadet og rastløst dyr. Det er i hans ånd jeg etter beste evne vil forsøke å skisse opp et bilde av byen.

En solmettet formiddag i slutten av april gikk han en tur i parken. Det var ofte slik han startet historien. Fjorårets gress lå brunt over bakken og luktet besk urtete. Dette var tiden før militærstyrkene inntok gatene for å overholde portforbudet.

To sykler stod lent mot et tre. Like bortenfor hvilte kvinnene på de solvarme steinene. Med hjelmen på hodet helte den ene vin i plastglassene. En mann spente en hengekøye opp mellom to trær. Like bortenfor satt en gutt på huk og pirket i jorda med en pinne.

Det var over en måned siden han ble permittert. Han hadde jobbet hos et lite firma som solgte spesialiserte IT-løsninger til butikker. Farmor mistet vikariatet for operaorkesteret. «Når en er syk, skal en ikke blåse valthorn», hadde orkesterdirektøren sagt uten større kvaler. Rådgiveren i banken var raus og utsatte avdragene på leiligheten. Det forholdt seg annerledes med kredittselskapet. Farfar hadde spedd på feriebudsjettet da de høsten før dro en tur til Nice. Nå snek han seg ut av leiligheten og ringte ubehjelpelig til utlånerne. Likevel tok det ikke lang tid før farmor oppdaget de første inkassovarslene.

Farfar gikk videre opp til veien og merket seg at det allerede spiret grønt mellom sprekkene i asfalten. Som årene før søkte folk seg ut til gatene, men satt opp mot de mørke butikkvinduene og tomme uteserveringene, virket det nå å være med en slags trassighet. Som om man stod på bussen i en krapp sving og klamret seg fast i håp om at dragsuget straks ville slippe tak.

Han kom til en gammel kirkeruin som han husket å ha lest om på skolen. Under svartedauden hadde kirken, sikkert velmenende nok, reist en helgenstatue av Sankt Sebastian. Da pesten herjet klynget borgerne seg sammen i kirken for å søke frelse. Om hendelsen var gjenstand for en bibelsk legende ville det kanskje falt seg slik at den elendigheten de pådro seg foran statuen på en eller annen måte var berettiget. Farfar fortalte ikke mer enn det, kun at han kjente et stikk av medynk der han stod foran ruinene og forestilte seg hvordan de skrale innbyggerne strømmet oppmuntret ut etter besøket.

Han så på ungdommene som brettet ut pledd og håndklær i solflekke rundt restene av kirken for å sole de

vinterhvite kroppene. Han fisket jojoen opp av lommen. I all lediggangen hadde han funnet tilbake til denne beskjedne forlystelsen. Over årene hadde mye talent gått til spille, men det gjorde han ikke mindre fornøyd da han fikk de to trinsene til å rulle over bakken mens han fulgte like bak. En gutt stanset på den andre siden av gaten og fulgte oppmerksomt med på opptrinnet. Gutten slapp hånden til moren som skravlet i telefonen. Med et raskt napp før jojoen tilbake og med raske bevegelser spent farfar tråen i en trekant mellom fingrene og fikk jojoen til å svinge gjennom den som en pendel. Gutten ville ikke rikke seg og moren løftet han motvillig opp på armen.

Farfar ble stående å beundre jojoen og kjente at vekten i hånden gjorde han godt. Han hadde kommet over den en formiddag da han stod og ryddet i boden, og hadde det ikke vært for litt flaks, ville den ikke lenge etter gått tapt da farmor under en krangel forsøkte å kaste den ut av vinduet. Hun bommet og endte i stedet opp med å knuse rammen til bryllupsportrettet som hang på veggen. I det samme rev en elektrisk sparkesykkel forbi. Han skvatt til og dyttet leken tilbake i lommen.

En mann stod på et gatehjørne med et skilt som var festet til skulderreimer. På engelsk gaulet mannen om Jesus Kristus på en sjargong som ifølge farfar blandet bibelske lærelinjer og dødsdommer. Farfar gikk forbi og var varsom for å ikke velte den lille koppen med mynter. Til tross for at han ikke var troende, stanset han etter et par skritt og lette i lommene. Han møtte mannens blikk som i det samme gestikulerte mot skiltet. Han fortalte at det tok litt tid før det gikk opp for ham at det under tittelen «God is great» var skrevet et telefonnummer. Farfar tok opp mobiltelefonen, overførte de siste hundre kronene og nikket til mannen.

«Brother» sa mannen og la en fortrolig arm rundt farfar. Mannen hvisket han i øret. Farfar husket ikke hva mannen sa, kun at den pågående nærheten gjorde at han med ett følte seg utilpass og på utstilling for den folksomme gaten.

Han følte seg trett, men likte ikke tanken på å vende tilbake til leiligheten. Han orket verken lukten eller synet av de uåpnede konvoluttene med regninger, og heller ikke kranglingen. Det var så ille at han om nettene pleide å legge et kjøkkenglass mot veggen og lytte til naboenes sorger, kun for å føle seg mindre alene.

I ettertid fortalte han at det hele hadde en lovende start. Statsministeren holdt taler med metaforer om fotball og lagspill, fjellturer og om å holde ut i oppoverbakkene. I starten gjorde folk en innsats, de holdt seg inne og klappet i takt på balkonger.

De trengte å føle at de bidro i kampen, og som svar for å fylle dette behovet, hadde folkehelseinstituttet lansert en applikasjon til de gamle mobiltelefonene som gjorde det mulig for borgerne – og staten – å holde oversikt over nærkontakt mellom folk. Likevel, ettersom budsjettene var

lave, gikk det ikke lang tid før man lot eksterne aktører slippe til, og enhver bruk av applikasjonen ble avbrutt av videosnutter fra ulike apotekere som reklamerte for preventive produkter.

Farfar vandret videre mellom gatene mens jojoen før opp og ned. Folk stilte seg opp i en kø som strakte seg over to kvartaler. Noen var forberedt og satt godt i turstoler. Han gikk forbi køen som endte i et alkoholutsalg. Utenfor døren til butikken stod to dørvakter med desinfiserende middel på sprayflasker.

Da mørket kom valgte han å legge veien hjemover. Utenfor leiligheten stod bilen parkert på fortauet. Far, som må ha vært rundt fire år, satt fastspent i barnesetet. Farmor lempet den siste kofferten opp i bagasjerommet. Jeg har prøvd å ringe deg, sa hun. I det samme innså farfar at mobilen hadde forsvunnet etter møte med Jesus-mannen. Hun fortalte at de skulle besøke moren på gården og være der noen uker.

Farfar brukte ordet «pest» da han fortalte om den tiden, men jeg fikk aldri inntrykk av at han snakket om sykdom. Når jeg tenker over det, sa han ikke stort mer om saken enn at «folk møtte seg sjøl i døra».

Erling Kittelsen

—

Når jorda går under

Når jorda går under
 (som et bilde)
 viser målene seg
 det som skal til
 for å bygge opp igjen
 skapelse til slutt
 (som et bilde)
 folk vil protestere
 en vil ha det onde opp
 som truer verden
 ved rota
 så får en målene
 også for det onde
 sett av de gode
 et element av kaos
 på utsida
 for å vise inn
 til det intrikate
 kosmos: opprettholdelse
 på begge sider
 av det kjente
 frykten rammer de gode
 kontrollbehovet
 er tegningen riktig
 det onde tar vi med
 av høflighet og respekt
 for den gode kamp
 selv om herren Jesus
 slåss mot de skriftlærde
 holdt oppe troen
 som kan synges
 i hva som helst av ord
 løfter opp seg selv
 de riktige ordene
 gjelder ikke
 fryktløsheten oppstår
 sannhetskjærlig
 alltid lys fra sida
 tvers igjennom fjellet
 kall det urmaterie
 eller løpe inn i fjellet
 som Sunniva med følget
 reddet seg fra jarlens menn

viser seg mot fjellspeilet
slukt av fjellmassivet
for folk i havsnød
som redder seg i land
på ytterste vestspiss
folket tror på henne
med hva som helst av ord
til hennes skrin ble flyttet
til Bjørgvin, større sted
enn vesle Selje
som samlet alle lag av folket
Bjørgvin delte stjerna
hvordan kunne det da skje
etter par hundre år
med lys fra åpne dører
hva godt kan det være
når folk dør av pest
dagen snudd på hodet
blir natt og dagen natt igjen
en pest som rammer
stjeler våre liv
hvordan kom den inn
med skip som noen sier?
folk reiste også selv
ei kvinne med ei sopelime
allting kunne være sant
slange eller edderkopp
et fremmed skip
en fremmed makt
hvorfor er det onde
alltid noe fremmed?
Kommer her og truer oss
kommer inn fra havet
også redningen fra havet
prestene var rundt og hjalp
brakte med seg byll og pest
ingen skjønnte noen ting
jorda holder munn så lenge
raste vel et halvår
halve folket revet vekk
blir en vekker for oss alle
når den store pandemien kom
i våre dager

herjer over hele kloden
alle vet om smittefaren
glemmer lett jorda selv
som var kommet ut av lage
folket mistet sine penger
mange mistet sine kjære
pandemien feier
over alle land
til et omriss står der
av hele denne kloden
ingen ute eller inne
ingen inn fra hav opp i luft
alle samlet, én bevissthet
tankene om jorda våkner
fortsatt tror vi nok på slangen
at den kaster skygger
treet skal få stå i fred
men frukten der skal spises
mennesket som trues:
fra den ene kanten
løveaktig fabelhund
klørne over brystet
fra den andre kanten
drage, slangefugl
foten over hofta
ingen tegn til kamp
viser målene
mennesket i gapet trygt
(som et bilde)
fra en dørportal
i Hallvard-kirkas ruin
Oslos første domkirke
klumpen murt inn
i sydøstlige hjørnet
av Oslo domkirke i dag
en lenke
Ordet
salme i hva som helst av ord.

7 — 7

Therese Tungen

—

BERGET

Lyset skein mot fjellet på nordenden av tjernet. Ved fjellets fot var det ei fin lita slette med tørt, høgt gras, og det var dit ho var på veg. Det hang fleire hengekøyer mellom trea, ei i kvar farge, gul, blå og raud, og tre vaksne menneske gjekk rundt og romsterte. Ho prøvde å sjå om dei nettopp var komne eller i ferd med å bryte opp. Neppe det siste, såg det ut til, men det var romsleg nok til at dei òg kunne sette seg der, heilt til høgge var det ingen. Her! ropte Sverre frå sørsida av vatnet, og vinka til henne, og ho skifta retning og gjekk dit i staden. Ungane ensa dei ikkje, dei gjekk mellom trea med hovuda tett inntil kvarandre og snakka lågt. Mens dei gjekk, slo dei i graset med kvar sin kjepp, dei var foreldreause, små krigarar som åt det dei fann i skogen, men ikkje dyr, aldri dyr, med mindre dei var sjølvdaua. Han stod og lasta av seg sekken i ei lysning mellom slanke grantre og Anja tenkte at nå måtte ho ikkje la skuffelsen fylle seg, nå skulle ho vere open for forandring, ho visste det godt, at i skogen kan ein ikkje forvente at alt er likt kvar gong, ikkje nå under koronaen, nå som alle skulle i skogen, også dei som ikkje var her elles. Ho gjekk bort til han. Han kneip saman auga og kika oppover, som om han sjekka om noko kunne falle i hovudet på dei, eller kanskje, tenkte ho, såg han etter noko vakkert. Ho stilte seg ved sida av han, la sekken ned, kjente på graset under dei. Litt fuktig? sa ho. Dra ut liggeunderlaget, det går bra, sa han. Ungane var alt på veg i andre retninga, mot myra ved bekken. Ikkje gå der! ropte ho. Dei var allereie uti med skoa, ho såg det glitra i dråper som skvatt opp. Dei blir våte, sa ho. Han stod framleis og kika vurderande rundt seg. Gustav! Siri! ropte ho. Og vi har akkurat komne, sa ho. Han rista på hovudet. Tok du med ekstra ullsokkar? Nei, sa han, gjorde du? Ja, eg la dei oppi, men det var du som pakka. Ja? sa han berre. Ja? sa ho òg. Dette skjedde på kvar einaste tur dei var på. Det er greitt om du gjer det neste gong, når det er du som pakkar, meiner eg, sa ho. Null problem, sa han.

Ungane balanserte på stokkar som låg over bekken. Så var dei over på den andre sida, på veg mot folka som hadde laga leir der. Den eine mannen var stor og svært kraftig. Den andre var smalare. Det var ei kvinne der også. Den raude hengekøya hang tungt ned på midten. Så var dei fire, tre vaksne og eit barn, kanskje. Ho tippa dei var blant dei som vanlegvis ikkje var i skogen. Ho vurderte å rope til seg ungene, men i staden la ho seg på liggeunderlaget, med hovudet i fanget hans. Han sat lent mot treet bak med telefonen i handa. Da ho lukka auga, var det raudleg, telefonen som ein mørkare skugge som rørte seg i det tynne, prikkete raude. Han snøfta, eller lo, det var vanskeleg å seie. Kva? sa ho. Hugsar du han eg fortalte om her om dagen, han svensken som budde i Berlin, han som var immun mot korona? Ja? sa ho. Han skulle til Stockholm for å feste og leve livet, sidan det ikkje er restriksjonar der. Han smatta med tunga. Nå har han fått korona og er innlagt på intensiv. Ho opna auga og såg opp i ansiktet hans, haka, nasebora, luggen. Han var ikkje immun likevel? Ho lo litt, han også. Dei aller første dagane etter restriksjonane, etter skulestenginga, da lo dei så mykje. Ho lo så ho fekk vondt i magen, av seg sjølv og andre, ho hugsar ikkje lenger kva som var så morosamt, men ho vart så stressa da skulane stengte at ho sende han i butikken med verdas lengste handleliste, kor det stod camping-LED-lykter, vassdunkar og jod-tablettar, som om landet var på veg inn i atomkrig. Dei lo mot kvarandre med åpen munn og tårer i auga, det var sjimpansane sin avvergande latter, den som seier at det som

skjer nå ikkje er livsfarleg. At det nok skal gå.

Siri kom gåande mot dei. Kor er Gustav? sa Anja. Siri peikte mot berget på den andre sida. Der ein stad, sa ho. Ho sette seg opp og skygga for sola med handa. Ein sti gjekk mellom knausane, visste ho, men han var usynleg frå der dei sat. Det blenkte i metall, det var menneska nede på flata ved bekken som hadde opna kvar sin boks med noko. Drikk dei øl? sa ho. Ja, sa Siri, dei er alkoholikarar. Anja skjulte eit smil. Antakeleg ikkje, sa ho. Høgt oppe på den andre sida av tjernet, over dei grønne kjørra, stakk hovudet til Gustav opp. Den lange, tynne halsen, det kvite håret. Gustav! ropte ho. Ingen reaksjon. Ho ropte høgare og vinka. Gustav vinka attende til dei. Anja såg spørrende bort på Sverre. Han klarar seg, sa han lett og las vidare på telefonen. Du må komme hit, vi skal ete! ropte ho. Dei tre på den andre sida av vatnet kika i deira retning, så mot berget der Gustav var, så mot dei. Eit par som gjekk forbi på stien like ved, såg på dei. Ein eldre mann som gjekk tur med hunden sin såg på dei. Så vart det stille og dei såg andre stader. Ho heldt opp handa kor ei solstripe landa. Skugge og sol, skugge og sol. Det var kjølig der dei sat. Sola lyste mot vatnet og berget. Skal du grille, pappa? sa Siri. Tenkte det, sa han. Vi må få Gustav hit da, sa Anja. Han har niste i sekken, sa Siri, akkurat som meg. Vi er vegetarianarar. Kan vi ikkje gå dit og ete der? sa ho. Anja tenkte seg om. Ho likte ikkje at han var så langt unna. Ja, la oss gå dit og få litt sol, sa ho og reiste seg. Sverre sukka. Ja? sa han og såg først på henne, så på Siri. Ok for meg, sa han, og putta stormkjøkkenet ned i sekken og snørte han att. Ho tok liggeunderlaget under armen og begynte å gå. Ho måtte gå fort over stokkane for ikkje å miste balansen. Bak seg høyrde ho pusten hans.

Siri var framme på sletta før dei, ho snakka med folka der. Anja gjekk heilt ut på kanten mot vatnet, passa på så ho ikkje trødde dei for nære. Hei! sa ho blidt til kvinna da ho møtte blikket hennar. Kvinna rista på hovudet. *Det æ itj plass til fleir her, nei*, sa ho. Som eit slag i ansiktet. Men det er jo masse plass! sa Anja, og Siri kika frå henne til kvinna og tilbake att. Ein skal halde avstand, sa kvinna. Men det er jo masse plass, sa Anja igjen. Ja, men tinga våre da! sa kvinna. Det var sant, dei hadde verkeleg breia seg, tinga deira låg overalt. Mannen som stod nærast henne nikka og sa det var ikkje plass, nei. Den andre snudde seg bort. Ho visste at ho berre burde gå vidare, og ho visste at ho kom til å gjere det,

men ho klarte ikkje å vri seg laus, ikkje riktig enda. Det er jo ingen som sit der, sa ho og peikte mot grasområdet, forma som ein omvendt V mellom berget og vatnet. Sverre kom bak henne. Vi går berre opp dit Gustav er, sa han og fortsette oppover. Han vart fysisk uvel av alt som kunne utvikle seg til ein konfrontasjon. Ho rista på hovudet, kneip saman munnen, mumla at det ikkje var bra å oppføre seg slik, såpass høgt at dei høyrde det om dei ville, så tok ho handa til Siri i si og gjekk fort oppover den smale stien. At det går an! sa ho heile vegen opp, at det går an! Dei der var rett og slett dårlege folk, sa ho til Siri, som var like bak. Ja, eg såg det, mamma, sa Siri lågt, som om også ho skamma seg.

Dei gjekk opp langs stien til dei kom til den store, flate steinen der Gustav sat. Han hadde tatt ut Donaldblada sine, nista si, og ein paraply. Han hadde langt hår og skitne klede, han såg ut som han høyrde til der. Du må ikkje legge i veg utan oss, Gustav! sa ho til han. Det vart trongt når dei alle fire skulle slenge seg ned, og ho kjente sinnet frese nede i magen kvar gong ho retta blikket mot dei der nede. Dei var fire, fem meter over vatnet, og det var ubehageleg å sjå rett ned i det mørke tjernet. Dei burde ikkje ha gått hit, men nå kunne dei ikkje snu, og gi dei der nede tilfredstilelsen av å sjå dei gå forbi på nytt og vandre rundt etter ein stad å vere. Ho stirde hardt mot dei heilt til Sverre sa ho måtte legge det bort, at det ikkje var verdt det. Men det går da ikkje an! sa ho. Han sa det var mogleg å sjå det frå deira perspektiv, at det ikkje var så god plass, og at dei sikkert helst ikkje ville ha så mykje bråk tett inntil seg. Bråk! sa ho, vi drikk i det minste ikkje øl midt på dagen. Det siste sa ho høgt, og i det ho sa det fekk ho lyst på nettopp det, ein kald øl, ligge i sola med ein pils i handa. Faen meg det ein skulle gjort, drikke øl og drite i alle andre. Da ho opna sekken for å hente fram vassflaska, rasa det ut noko og trilla ned berget og plopp ned i vatnet. Å, søren, sa ho. Kva var det, sa Sverre. Der nede duppa to grønne eple. Folka på sletta kika nysgjerrige bort på epla. Ein mørkhåra gut på Siri sin alder stod ved kanten og kasta stein i vatnet. Ho tenkte på paradiset, at det var lukka for menneska med det same dei åt av eplet og vart sett, borte var det, ingen dør å banke på, ingen stad å komme attende til. Litt som barndommen, eller som verda før koronaen. Ørsmå virus frå ei flaggermus på ein marknad i Wuhan, frakta som ein blindpassasjer i fly, båtar og bussar over grensene, til Italia, Østerrike, til Russland og Noreg, til

hus og gamleheimar, til ei loftsleilegheit i Oslo, inn gjennom nasen, ned luftrøret, før det huka tak i lungevevet og sette seg på brystet som ein elefant. Døra som skilte det som var frå det som skulle kome glei sakte att, dei visste ikkje kva som ville møte dei. Og så kunne ikkje folk ein gong dele på ei graskledd slette ved eit vatn, men laga ei grense av nyinnkjøpte hengekøyer og grillutstyr? Familie mot familie, klan mot klan, kor trist var vel ikkje det?

Jaja, sa Sverre. Ta ei pølse, dei er straks ferdige. Ho fekk ei pølse i handa og tagg på henne. Ein stad mellom dei og vatnet knakk det i ei grein. Nokre småstein rasa nedover berget og lagde små plump i vatnet. Gustav! tenkte ho, for det var alltid han ho var redd for, men han sat saman med Siri under paraplyen og åt pølsa si. Kva var det? sa Sverre. Ho kika ned. Det var den mørkhåra guten frå gruppa der nede. Det der ser ikkje heilt trygt ut, sa ho. Han kika òg ned. Nei. Skal vi seie noko? sa han. Da blir dei vel enda surare, viss vi kjeftar på guten deira, sa Anja. Han ser ut som han er god til å klatre, sa han. Ja, han gjer jo det, sa ho. Ville ho late Siri ha klatra slik? Det var vanskeleg å sjå kor gamal han var. Det var rett ned i tjernet om han fell, og ho tenkte ikkje å hoppe etter. Ho såg ned på dei grønne epla. Det var deira unge, dei fekk faktisk ta ansvar for han sjølve.

Ho åt den siste pølsebiten og tørka seg på bukselåra. Da ho kika utfor kanten, såg ho rett ned i ansiktet på guten. Ho såg redselen og lyset i auga hans. I det han møtte blikket hennar, mista han festet med foten. Handa hans skaut opp og greip rundt ei spedbygd bjørk som kilte røtene sine inn mellom to steinar. Ho skulle til å gripe handa hans med si, men ho hadde sjølv ingenting å halde seg i. Sverre! ropte ho. Så mista han taket og rasa nedover og han var jo ikkje eldre enn Siri, heller yngre, og ho skreik, og dei tre nede på sletta kika på henne, så nedover mot vatnet, kor småstein framleis fell frå berget. Vatnet skvulpa kraftig, ringane spreidde seg utover og fekk epla til å duppe som miniatyr-blåser. Anja såg bort på Sverre, så kippa ho av seg skoa og hoppa etter.

K
NFALLENHET
STASE
NE
EDE
ELSE
RSONING